

-29-

H. Borek
4/7 06 J. W.

ÚSTAV STÁTU A PRÁVA
AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY

Národní 18, 116 00 Praha 1 – Nové Město
Tel. ústř. 221990711, sekr. 224933494, fax 224933056
e-mail: ilaw@ilaw.cas.cz

MINISTERSTVO VNITRA ČR

Došlo: - 4. VII. 2006
č. j.: VS-589/SJ1-2006
Přílohy:

SEKRETARIÁT NÁMĚSTKA
MINISTRA VNITRA

Č. j.: VS-589/SJ1-2006
LM-689/2006

Přílohy: 1/3

Vážený pan
JUDr. Václav Henych
náměstek ministra vnitra
Ministerstvo vnitra ČR
náměstí Hrdinů 3
P.O. BOX 155
140 21 Praha 4

V Praze dne 30. června 2006
Čj. 61/06/ST

Vážený pane náměstku,

na základě Vašeho dopisu ze dne 29. 5. 2006 čj. VS-4075/SDR/1-2006, kterým se obracíte na Ústav státu a práva AV ČR se žádostí o vypracování stanoviska k některým částem programu KSM z hlediska jejich slučitelnosti s Ústavou ČR, popřípadě se zákonem č. 83/1990 Sb., Vám v příloze zasílám stanovisko, které vypracoval vědecký pracovník ústavu pan JUDr. Jiří Grospič, CSc.

S pozdravem

AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
Ústav státu a práva
116 00 Praha 1-N. Město, Národní 18

Jaroslav Zachariáš
JUDr. Jaroslav Zachariáš, CSc.
ředitel

Příloha:
Stanovisko čj. 61/06/ST

ÚSTAV STÁTU A PRÁVA
AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
Národní 18, 116 00 Praha 1 – Nové Město
Tel. ústř. 221990711, sekr. 224933494, fax 224933056
e-mail: ilaw@ilaw.cas.cz

Příloha k čj. 61/06/ST

**Stanovisko Ústavu státu a práva AV ČR
k některým částem programu Komunistického svazu mládeže z hlediska
jejich slučitelnosti s Ústavou ČR, popřípadě se zákonem č. 83/1990 Sb.**

Podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů v platném znění předpokladem registrace a vzniku sdružení jsou stanovy sdružení, které musí obsahovat mj. cíl jeho činnosti (§ 6 odst. 2 písm. c) cit. zákona).

Stanovy Komunistického svazu mládeže (KSM) ve své části III. určují, že „základními dokumenty KSM jsou program a stanovy. Se zřetelem k výše uvedenému ustanovení cit. zákona je zřejmé, že program KSM je součástí jeho stanov a podléhá právnímu režimu stanov sdružení a z toho vyplývajících důsledků v případě, že odporují ústavě nebo zákonu.

1. Ke slučitelnosti programu a stanov KSM s Ústavou ČR

Ústavněprávní požadavky vůči občanským sdružením vyplývají z Hlavy první, Základní ustanovení Ústavy ČR, a to jmenovitě:

z čl. 1, stanovícího, že „Česká republika je svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát založený na úctě k právům a svobodám člověka a občana“,

z čl. 5, který stanoví, že politický systém je založen na svobodném a dobrovolném vzniku a volné soutěži politických stran respektujících základní demokratické principy a odmítajících násilí, jako prostředek k prosazování svých zájmů.“

Považujeme za nepochybné, že politický systém jak o něm hovoří čl. 5 Ústavy ČR zahrnuje i jiné nestátní instituce vedle politických stran a politických hnutí, jimiž jsou též různé formy občanských sdružení. I pro občanská sdružení proto plně platí ústavní požadavky svobodného a dobrovolného vzniku a respektování základních demokratických principů a odmítání násilí jako prostředku k prosazování svých zájmů.

Závazný ústavní požadavek demokratického charakteru občanských sdružení vyplývá též z čl. 9 odd. 2 Ústavy ČR stanovící nepřípustnost změny podstatných náležitostí demokratického právního státu.

Jak to vyplývá z nálezu Ústavního soudu ČR z 21. prosince 1993 č. 14/1994 Sb., „naše nová ústava není založena na hodnotové neutralitě, není jen pouhým vymezením institucí a procesů, ale včleňuje do svého textu i určité regulativní ideje vyjadřující základní nedotknutelné hodnoty demokratické společnosti. Ústava České republiky akceptuje a respektuje princip legality jako součást celkové koncepce právního státu, neváže však pozitivní právo jen na formální legalitu, ale výklad a použití právních norem podřizuje jejich obsahově - materiálnímu smyslu, podmiňuje právo respektováním základních konstitutivních hodnot demokratické společnosti a těmito hodnotami také užití právních norem měří.“

Je proto zcela zřejmé, že sdružovací právo musí být realizováno v souladu s výše uvedenými principy a hodnotami demokratického právního státu založeného na účtě k právům a svobodám člověka a občana.

Jak uvádí čl. 3 Ústavy ČR „součástí ústavního pořádku České republiky je Listina základních práv a svobod“. V relaci ke sdružovacímu právu to znamená, že toto základní právo lze uskutečňovat pouze v souladu se základními principy a svobodami stanovenými ústavou, jimiž ústava podmiňuje výklad a použití právních norem v materiálním smyslu demokracie a právního státu.

Výše uvedenými ústavními ustanoveními stanovícími demokratické principy a hodnotovou orientaci státních i nestátních institucí tvořících politický systém, jsou povinny se řídit též občanská sdružení jako součást tohoto systému.

KSM svým programem zřejmě vybočuje ze stanovení cílů běžných občanských sdružení upravujících je svými stanovami. To se projevuje především v programu KSM. V aktualizovaném programu KSM v úvodu se uvádí: „KSM stojí na straně úsilí o revoluční překonání kapitalismu a o nastolení ekonomických – odstranění soukromého vlastnictví a jeho

nahrazení vlastnictvím společenským – a společenských – zavedení socialistické demokracie – podmínek pro budování socialismu...“. Obdobnou formulaci nalezneme i v závěrečném oddílu programu KSM. Zároveň ve svém úvodu program KSM odkazuje na to, že vychází z učení Lenina. Jak známo, Lenin jako jedinou formu „revolučního překonání kapitalismu“ a „nastolení ekonomických a společenských podmínek pro budování socialismu“ odůvodňoval a v praxi v sovětském Rusku realizoval diktaturu proletariátu cestou ozbrojené revoluce, která zajistila násilné vyvlastnění soukromých vlastníků a uplatňovala teror proti odpůrcům totalitního politického systému. Diktatura proletariátu je porušením lidských a občanských práv, mj. právo soukromého vlastnictví a trvale udržuje v nerovnoprávním postavení značnou část obyvatelstva.

Nedemokratické požadavky programu KSM se projevují i na jiných jeho místech. Jak se v něm uvádí, pokud jde o bytovou politiku, tento program požaduje „legislativní změny, které donutí pronajímatele ubytovat lidi ve svých nemovitostech za přijatelnou cenu“.

V části týkající se Evropského společenství a Evropské unie se program KSM vyslovuje pro zrušení EU, aniž by přihlédl ke skutečnosti, že ČR je zcela legitimně členským státem EU, přičemž členství ČR v EU bylo stvrzeno celostátním referendem!

Celkově je třeba konstatovat, že program KSM obsahuje spíše programové cíle politické strany či politického hnutí, jak o tom svědčí mj. požadavek vystoupení ČR z NATO, než program občanského sdružení.

Program KSM zároveň odporuje stanovám KSM, které uvádějí, že programovým cílem KSM je „směřovat k socialismu, demokratické společnosti svobodných, rovnoprávných občanů, společnosti politicky a hospodářsky pluralitní, samosprávné a sociálně spravedlivé.“ Tomu odporují výše uvedené části programu KSM, které jsou v rozporu s demokratickými ústavními principy, jak jsou vyjádřeny v Hlavě první „Základní ustanovení“ Ústavy ČR, jmenovitě s čl. 1, čl. 5 a čl. 9 odst. 2. Výše uvedené partie programu KSM jsou též v rozporu se základními právy garantovanými Listinou základních práv a svobod, která je součástí ústavního pořádku ČR, a to základními právy zaručenými čl. 3 odst. 1, čl. 11 odst. 1 a odst. 2, též v kontextu s čl. 23 této Listiny.

Závěr

Protiústavní charakter výše uvedených partií programu KSM proto odůvodňuje postup Ministerstva vnitra ČR podle § 12 odst. 3 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů v platném znění.

Ke slučitelnosti programu KSM se zákonem č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů v platném znění

V předchozím oddíle posudku „Ke slučitelnosti programu a stanov KSM s Ústavou ČR“ bylo objasněno, které části posuzovaných stanov odporují ústavě. Z toho vyplývá, že tyto části odporují též příslušným ustanovením zák. č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů v platném znění, a to § 4, který nedovoluje sdružení, jejichž cílem je mj. popírat nebo omezovat osobní, politická nebo jiná práva občanů pro jejich..... sociální postavení, podporovat násilí, anebo jinak porušovat ústavu a zákony.

Z uvedených důvodů také i rozpor programu KSM s uvedenými ustanoveními zák. č. 83/1990 Sb. odůvodňuje postup Ministerstva vnitra ČR podle § 12 odd. 3 tohoto zákona.

AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY

Ústav státu a práva

116 00 Praha 1-N. Město, Národní 18

JUDr. Jaroslav Zachariáš, CSc.

ředitel ústavu

V Praze dne 30. června 2006

Vypracoval:

JUDr. Jiří Grospič, CSc.